

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/64/2017
Identifikačné číslo spisu: 4016200280
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4016200280.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Víliama Pohančenika, v právnej veci navrhovateľky W. B., trvale bytom G., D.Á. XXX, zastúpená JUDr. Petrom Bojdom, advokátom, so sídlom Nitra, Fr. Mojtu 43, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta 8, o zhodnotenie obdobia starostlivosti o dieťa, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. apríla 2017, č. k. 23Sd/130/2016-193, jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. apríla 2017, č. k. 23Sd/130/2016-193 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom zo dňa 24.04.2017, č. k. 23Sd/130/2016-193, krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 15.01.2016 v spojení so zmenovým rozhodnutím zo dňa 29.03.2016, ktorým podľa § 73 ods. 1 a § 112 ods. 1 a 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľky o zhodnotenie obdobia dôchodkového poistenia od 01.08.2006 do 12.02.2009, (v ktorom sa starala o dieťa - syna W., nar. XX.XX.XXXX, do šiestich rokov veku), pre určenie sumy poberaného invalidného dôchodku. Krajský súd navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľke bol priznaný invalidný dôchodok od 10.03.2014 rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X dňa 30.10.2014. V invalidnom dôchodku bolo zhodnotené okrem iného obdobie dôchodkového poistenia z dôvodu starostlivosti o dieťa do šiestich rokov veku od 01.11.2005 do 31.07.2006 a od 13.02.2009 do 01.11.2011. Krajský súd mal z listín preukázané, že navrhovateľke nemohla byť zhodnotená zvyšná doba materskej dovolenky (od 01.08.2006 do 12.02.2009) na nárok na invalidný dôchodok, pretože v tomto období navrhovateľka

nezískala obdobie dôchodkového poistenia. Krajský súd pri hodnotení uvedeného obdobia sa stotožnil s rozhodnutím odporkyne, ktorá postupovala v danom prípade v zmysle zmeny právnej úpravy účinnej od 01.08.2006, podľa ktorej „je povinne dôchodkovo poistená osoba fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ak nie je dôchodkovo poistená ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, nebol jej priznaný predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok, nedovršila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti“ (§ 15 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 účinného od 01.08.2006). Krajský súd postup odporkyni a jej správnu úvahu pri hodnotení splnenia zákonnej povinnosti považoval za správny, keď navrhovateľkou predloženú fotokópiu Registračného listu fyzickej osoby (ďalej len „RL FO“) zo dňa 30.11.2005 s dátumom vzniku poistenia 01.10.2005 nepovažovala za hodnovernú. Poukázala na to, že v roku 2005 nemohlo byť predložené zákonom upravené úradné tlačivo znejúce na menu „euro“, kedy platila ešte mena v „slovenských korunách“. Podľa odporkyne takéto tlačivo bolo vyplnené až dodatočne, najskôr po roku 2008 a navyše ani podpis na RL FO nekorešpondoval s podpismi na ostatných dokumentoch, ktorými už disponovala od navrhovateľky. Keďže odporkyňa prvú prihlášku na dôchodkové poistenie poistenca štátu na predpísanom tlačive obdržala od navrhovateľky dňa 13.02.2009 tento dátum uznala ako vznik dátumu povinného dôchodkového poistenia z dôvodu starostlivosti o dieťa do šiestich rokov veku a započítala ho do nároku na invalidný dôchodok navrhovateľke od 13.02.2009 do 01.11.2011. Pokiaľ ide o námietky navrhovateľky ohľadne zhodnotenia vymeriavacieho základu za rok 2009, bol navrhovateľke pri výpočte invalidného dôchodku zhodnotený vymeriavací základ od 13.02.2009 do 31.12.2009 v sume 4.437,36 Eur. Skutočnosť, že navrhovateľka podľa výpisu z daňového priznania za rok 2009 dosiahla v r. 2009 príjem zo živnosti v sume 5.636,66 Eur, je v danom prípade irelevantná. Suma vymeriavacieho základu navrhovateľky 4.437,36 Eur za obdobie od 13.02.2009 do 31.12.2009 bola stanovená výpočtom vymeriavacieho základu za mesiace marec až jún 2009 a 16 dní februára 2009 (13 - 28 február) sa vychádzalo zo všeobecného vymeriavacieho základu 241.752,- Sk, t. j. 8.024,70 Eur, ktorý platil v kal. roku 2007. Pri určení vymeriavacieho základu za mesiace júl až december 2009 sa vychádzalo zo všeobecného vymeriavacieho základu 261.384,- Sk, t. j. 8.676,36 Eur, ktoré by platil v kal. roku 2008. Úhrn vymeriavacích základov bol stanovený správne a predstavuje sumu 4.437,36 Eur, a preto námietky navrhovateľky sú, vzhľadom na uvedené skutočnosti, irelevantné. Z uvedených dôvodov krajský súd rozhodnutie odporkyne ako vecne správne potvrdil.

Proti tomuto rozsudku sa navrhovateľka v zákonnej lehote odvolala, tvrdiac, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutočný stav veci, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhovateľka tvrdí, že na materskú dovolenku nastúpila 01.10.2005 a dňa 30.11.2005 odovzdala odporkyni vyplnený registračný list spolu s rodným listom navrhovateľkinho syna, správou od lekára a žiadosťou o materské. Odporkyňa považuje fotokópiu registračného listu zo dňa 30.11.2005 s dátumom vzniku poistenia 01.10.2005 za nehodnovernú. Na použitom tlačive je v 11. riadku v okienku „vymeriavací základ“ predtlačená suma v mene euro. V roku 2005, kedy malo byť tlačivo predložené Sociálnej poisťovni bola používaná mena Slovenská koruna. Zároveň z rozhodnutia č. 33189-1/2015-LV vyplýva, že podpis na registračnom liste nekorešponduje s podpismi na ostatných dokumentoch. S uvedeným stanoviskom odporkyne sa navrhovateľka nestotožňuje, trvá na tom, že dňa 30.11.2005 odovzdala odporkyni registračný list spolu s príslušnými dokladmi. Uvádza, že disponuje iba fotokópiou registračného listu, pretože originál odovzdala Sociálnej poisťovni, pobočka Levice, ale predmetná fotokópia je opatrená i podacou pečiatkou z 30.11.2005. Na použitom tlačive je v 11. riadku v okienku vymeriavací základ predtlačená suma v mene SK, takže sa jedná o registračný list, ktorý Sociálna poisťovňa používala r. 2005 a je platný, má všetky náležitosti, pečiatku odporkyne i podpis príslušného pracovníka. Pokiaľ ide o tvrdenie odporkyne, že podpis na registračnom liste nekorešponduje s podpismi na ostatných dokumentoch, navrhovateľka uvádza, že sa jedná o jej vlastnoručný podpis. Odporkyňa neuviedla, prečo a na základe akých skutočností má za to, že ten podpis nekorešponduje s ostatnými podpismi, kto vykonal posudzovanie atď. Toto tvrdenie preto nemožno považovať za splnenie povinnosti zistiť presne a úplne skutočný stav veci. Navrhovateľka ďalej uvádza, že okrem prihlášky z roku 2005 podala odporkyni ďalšiu prihlášku - registračný list z 28.11.2008, ktorým vzniklo navrhovateľke poistenie

ako fyzickej osobe, ktorá sa riadne stará o dieťa do 6 rokov veku z dôvodu zlého zdravotného stavu dieťaťa. Na uvedený registračný list odporkyňa neprihliadala a ani sa k nemu nevyjadřila. Vzhľadom na uvedené skutočnosti potom navrhovateľka navrhuje, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 23Sd/130/2016-193 z 24.04.2017 zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 15.01.2016 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 29.03.2016 a vec vráti odporkyňi na ďalšie konanie.

Vo vyjadrení k odvolaniu odporkyňa uviedla, že navrhovateľkou uvedené odvolacie dôvody nepovažuje za opodstatnené. Má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutočný stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil veci, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Uvádza, že originál registračného listu fyzickej osoby z 30.11.2005 s dátumom vzniku poistenia nebol odporkyňi doručený. Sociálna poisťovňa, pobočka Levice eviduje doručenie kópie rodného listu syna navrhovateľky 24.11.2005 a tiež doručenie žiadosti o materské. Uvádza, že tvrdeniu navrhovateľky odporuje jej vlastné vyjadrenie z 13.07.2015, doručené Sociálnej poisťovni, pobočka Levice 17.07.2015, v ktorom uviedla, že našla kópie listinných dokladov preukazujúcich, že 30.11.2005 bola osobne na pobočke odovzdať priložené doklady. K tomuto vyjadreniu priložila kópiu údajne predloženého registračného listu fyzickej osoby z 30.11.2005, ktorý má v 11. riadku predtlačенú sumu v mene EUR. Odporkyňa ďalej uvádza, že jej nebol doručený originál registračného listu fyzickej osoby z 28.11.2008 s dátumom vzniku poistenia 28.11.2008. Ak by sa navrhovateľka dostavila do Sociálnej poisťovne, pobočky Levice 28.11.2008 a prihlásila sa na dôchodkové poistenie ako fyzická osoba, ktorá sa stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku, vyplnila by novší typ tlačiva Registračný list fyzickej osoby používaný v roku 2008, v ktorom sa nachádza v časti 10 medzi rubrikami „dátum vzniku poistenia“ a „Dátum vzniku prerušenia“ rubrika „Dátum zrušenia prihlásenia“. Odporkyňa zároveň predložila anonymizované registračné listy iných osôb, ktoré sa prihlásili na povinné dôchodkové poistenie 28.11.2008. V súvislosti s navrhovateľkou predloženými kópiami registračných listov fyzickej osoby - prihlášok poukazuje odporkyňa na ďalšie skutočnosti, ktoré svedčia o nehodnovernosti predložených dokladov. Zamestnanci odporkyne odtlačok prezentačnej pečiatky umiestňujú v rubrike k tomu určenej, a to v časti 12 tlačiva, nie mimo určeného miesta. Pri prevzatí registračného listu sa kontroluje vyznačenie platiteľa poistného, resp. poistenca štátu krížikom a v prípade nedoplnenia to zamestnanec doplní, pričom na registračných listoch predložených navrhovateľkou to zjavne chýba. V praxi zamestnanci odporkyne nevyplňajú v časti 12 tlačiva rubriku „dátum prijatia formulára“. Na obidvoch fotokópiách registračného listu fyzickej osoby z 30.11.2005 je na prezentačnej pečiatke pobočky Sociálnej poisťovne zjavne upravovaná číslica „11“ vyjadřujúca kalendárny mesiac. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľka odporkyňi sama predložila kópiu registračného listu fyzickej osoby z 30.11.2005, ktorý má v 11. riadku predtlačенú sumu v mene EUR, a to v prílohe podania z 13.07.2015, následne kópiu registračného listu z 30.11.2005, ktorý má v 11. riadku predtlačенú sumu v SKK a odporkyňi predložila tiež kópiu registračného listu z 28.11.2008, pričom navrhovateľkou predložené tlačivá nezodpovedajú typu tlačiva používaného v čase vyplnenia a súčasne nie sú vyplnené v súlade so zásadami uplatňovanými odporkyňou. Odporkyňa neeviduje originály navrhovateľkou predložených registračných listov, ani neexistuje záznam o ich doručení v informačnom systéme odporkyne. Z uvedených dôvodov odporkyňa trvá na tom, že navrhovateľkou predložené doklady sú nehodnoverné a nemôžu byť zohľadnené ako relevantné dôkazy. Zároveň odporkyňa zdôrazňuje, že napadnuté rozhodnutie vychádzalo z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Levice č. 33189-1/2015-LV z 22.12.2015, ktorým bolo rozhodnuté, že navrhovateľke vzniklo dôchodkové poistenie ako fyzickej osobe, ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku, podaním prihlášky dňa 13.02.2009 a predmetné rozhodnutie bolo na základe odvolania navrhovateľky potvrdené rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. 30069-2/2016-BA z 23.03.2016 a nadobudlo právoplatnosť 01.04.2016, pričom navrhovateľka nevyužila možnosť súdneho preskúmania predmetného rozhodnutia. Z uvedených dôvodov navrhovateľka trvá na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia a navrhuje, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Následne žalobkyňa na Najvyšší súd Slovenskej republiky doručila podanie, ktorým dokazovala, že bola v systéme Sociálnej poisťovne zaevidovaná s nástupom na materskú dovolenku dňa 01.10.2005 a na základe ňou splnených podmienok poberala materské.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). V zmysle § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Keďže v prejednávanej veci ide o vec podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, odvolací súd ďalej konal podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Podľa § 15 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) účinného od 01.08.2006, povinne dôchodkovo poistená je fyzická osoba s trvalým pobytom na území SR, ktorá sa riadne stará o dieťa do 6 rokov jeho veku s trvalým pobytom na území SR, ak nie je dôchodkovo poistená ako zamestnanec ako samostatne zárobkovo činná, nebol je priznaný predčasný starobný dôchodok, alebo invalidný dôchodok, nedovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti.

Podľa § 195 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav vecí, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Podľa § 196 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu vecí, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.

Podľa § 196 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. účastník konania je povinný navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu vecí.

Podľa § 196 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy v vzájomnej súvislosti.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Pri vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu, najvyšší súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 OSP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu s právnou citáciou právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, sa najvyšší súd v odôvodnení svojho rozsudku len obmedzil na doplnenie dôvodov na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku.

Navrhovateľka založila svoju odvolaciu argumentáciu na predloženej fotokópii registračného listu zo dňa 30.11.2005 s dátumom vzniku poistenia 01.10.2005. Doručenie predmetného registračného listu však odporkyňa relevantným spôsobom spochybnila, keď odporkyňa neeviduje originály navrhovateľkou

predložených registračných listov, neexistuje záznam o ich doručení v informačnom systéme odporkyne. Navrhovateľkou predložená fotokópia registračného listu z roku 2005 obsahuje predtlačenú sumu v mene Eur napriek tomu, že v predmetnom roku v Slovenskej republike platila mena Slovenská koruna. Rovnako tlačivo z roku 2008 nie je aktuálne ku dňu, ku ktorému malo byť predložené, ako to vyplýva z iných registračných listov, predložených odporkyňou. Z uvedených skutočností aj odvolaciemu súdu vyplýva, že predmetné tlačivá - registračné listy nie sú hodnoverné. Pokiaľ však navrhovateľka tvrdila opak, bolo jej povinnosťou toto tvrdenie preukázať.

Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkmi konania závisí od toho, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti účastníkov. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho - ktorého účastníka treba však rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t. j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31.05.2010, sp. zn. 6Cdo/81/2010).

Ak teda navrhovateľka napriek absencii jej registračných listov z roku 2005, resp. 2008 v administratívnom spise odporkyne tvrdila, že tieto odporkyňi doručila, bolo jej dôkazným bremenom hodnoverne preukázať ich existenciu a doručenie odporkyňi. Uvedené sa však nestalo a navrhovateľka nepredložila dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, neuniesla dôkazné bremeno.

Pokiaľ navrhovateľka preukazovala, že odporkyňa prijala a zaevidovala navrhovateľkinu žiadosť o materské, ktoré táto aj fakticky čerpala, túto skutočnosť odvolací súd nespochybňuje. Z administratívneho spisu odporkyne je dostatočne preukázané, že navrhovateľka sa od roku 2005 starala o dieťa do 6 rokov jeho veku s trvalým pobytom na území SR, avšak absentuje prihláška na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti, ktorá sa od 01.08.2006 vyžadovala na vznik povinného dôchodkového poistenia podľa § 15 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.. Táto prihláška je odlišná od žiadosti o materské a v novembri 2005 ju ešte zákon nevyžadoval. Novelizáciu zákona č. 461/2003 Z. z., ktorá si vyžadovala prihlásenie do sociálnej poisťovne v priebehu starostlivosti o dieťa do 6 rokov veku odvolací súd nehodnotí po stránke sociálnej spravodlivosti, keďže táto nie je podľa názoru odvolacieho súdu v rozpore Ústavou Slovenskej republiky a zo znenia zákona súdy aj odporkyňa museli vychádzať, lebo sú nimi viazané a svojim rozhodnutím nemohli nedostatky právnej úpravy nahrádzať (Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7So/87/2011 z 31.07.2012).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal aj odvolací súd za preukázané, že napadnuté rozhodnutie odporkyne je zákonné, vydané po náležitom zistení skutkového stavu a logicky správne odôvodnené a preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP, tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka v tomto konaní nebola úspešná.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.